

anima, neque pereat. Stulte, noli dubitare : audi consilium Creatoris. Ipse te instituit ut sapias, qui te fecit antequam esses qui sapias. Audi, noli dubitare pro Christo animam perdere. Fideli Creatori commendas quod diceris perdere. Tu quidem perdes : sed ille suscipit, cui nihil perit. Si amas vitam, perde ut invenias : quia cum inveneris, jam non erit quod perdas, non erit quare perdas. Ea quippe invenitur vita, quæ invenitur ut omnino perire non possit. Quia et Christus, qui tibi nascendo, moriendo, et resurgendo dedit exemplum, « Surgens a mortuis jam non moritur, et mors ei ultra non dominabitur¹. »

SERMO CCCXLV 2.

De contemptu mundi.

I. LOQUAR Charitati Vestræ, fratres, quod pertinet ad contemptum præsentis sæculi, ad spem futuri sæculi. Si quæris quid contempnas, omnis Martyr vitam præsentem contempsit : si quid speres, resurrectionem dico, quia hodie Dominus resurrexit : O tu homo, si titubas in re, esto firmus in spe ; si autem te opus turbat, erigat ipsa merces. Nos quoque admonet Apostolus, cum præcipit Timotheo dicens : « Præcipe divitibus hujus mundi, non » superbe sapere, neque sperare in incerto divitiarum, » sed in Deum vivum, qui præstat nobis omnia. Divites » sint in operibus bonis, facile tribuant, communicent, » thesaurizent sibi fundamentum bonum, ut apprehendant veram vitam³. » Et maxime hoc divites audire debent. Audite, divites, qui aurum et argentum habetis,

¹ Rom. vi, 9. — ² Alias 32 ex Sirmondianis. — ³ 1 Tim. vi, 17-19.

et tamen cupiditate ardetis : quos quando pauperes intuentur, murmurant, gemunt, laudant et invident ; æquari optant, et impares se dolent ; et inter laudes divitum hoc plerumque dicunt : Soli isti sunt, ipsi soli vivunt. Pro his verbis, quibus homines tenues divitibus adulantur, cum dicunt : Isti soli vivunt ; ne in superbiam erigamini, o vos divites : sed potius Apostolum audite, morbi curatorem, et non verbi adulatorem. Vita ista somnus vester est : divitiæ istæ velut in somnis fluunt. Paulus dicit : « Ut apprehendant vitam veram. » Paulum audite, et superbire nolite. Audi et Psalmum, o tu dives pauperrime, quid habes, si Deum non habes ? vel quid non habes, si Deum habes ? De divitibus dicit Psalmus : « Dormierunt somnum suum, et nihil invenerunt » omnes viri divitiarum in manibus suis⁴. » Aliquando et mendicus in terra jacens et frigore tremens, occupatus a somno thesauros somniat, gaudet, exultat, superbit, et patrem suum pannosum videre indignatur. In somnis est quod vides, o tu mendice, qui dormis et gaudes. Tamen donec evigilet, dives est : cum dormierit, invenit quod certum doleat. Dives ergo moriens, similis est illi pauperi dormienti et thesauros somnianti. Nam ille dives, qui induebatur purpura et bysso², nec nominatus, nec nominandus, contemptor pauperis ante januam jacentis, epulabatur quotidie splendide ; postea mortuus est, et sepultus : evigilavit, et se in flamma invenit. Dormivit somnum suum, et post somnum nihil invenit, quia nihil operatus est de manibus suis, id est, de divitiis suis.

II. Propter vitam quæruntur divitiæ, non vita propter divitias : quam multi cum suis hostibus pacti sunt, ut vitam solam redimerent ? Quantumcumque habuerunt, totum dederunt, tantum ne vitam amitterent. Totum de-

¹ Psal. lxxv, 6. — ² Luc. xvi, 19.

disti barbaris quod habuisti, frater? Totum, inquit, dedi, nudus remansi; etsi nudus, vivam. Et quare? Totus occidendus eram, ideo totum dedi. Et quare tibi hoc contigit? Vis dico tibi? Quia antequam barbarus superveniret, pauperi non subveniebas, ut per pauperem eleemosyna ad Christum perveniret? Christo modicum non dedisti, et barbaris totum quod habuisti, dedisti, et hoc cum sacramento dedisti. Christus rogat, et non accipit: ille torquet, et totum aufert. Si tanti redemisti vitam perituram, quanti comparanda est vita aeterna? Qui das hosti, ut vivas mendicus, da aliquid Christo, ut vivas beatus. Ut vivas paucis diebus, quod hostis exigit facis, et quod Christus exigit, contemnis? Omnes dies hominis ab infantia usque ad senectutem pauci sunt: et si ipse Adam hodie moreretur, paucos dies vixerat, quia omnes finierat; qui utique sex millia annos vixerat; et tamen pauci erant, quia cunctos finierat. Paucos dies laboriosos, tentationibus plenos redimis, ut modicam terram habeas, id est, villam. Ecce inimicus, qui te captivaverat, dicit tibi: Quidquid habes da mihi: et ut viveres totum dedisti; hodie redemptus, cras moriturus; ab isto redemptus, ab alio trucidandus. Ecce quanta a barbaris patiuntur homines propter vitam temporalem, et piget aliquid pati pro vita aeterna. Erudiant nos ista pericula, fratres. Ecce totum dedisti, et abjecisti; et gaudes quia vivis, et hoc dicis: Etsi pauper, nudus, egens, mendicus, gaudeo quia vivo, et istam lucem dulcem non perdi. Appareat Christus; paciscatur et ipse tecum: non barbarus qui te captivaverat; sed qui pro te captus est, qui pro te occidi dignatus est. Ille qui se dedit pro te, ipse tibi dicit: Mecum paciscere. Habere vis te? habe et me. Oportet ut oderis te, et diligas me. Vitam tuam perdendo invenies, ne tenendo perdas eam.

III. De divitiis tuis, quas amas possidere, quas pro vita praesente paratus es dare, do consilium quid facias. Si et ipsas amas, noli eas perdere. Quod si hic eas amas, tecum periturae sunt. Si amas eas, praemitte eas quo sequaris; ne cum amas in terra, aut vivus eas amittas, aut mortuus. Jam dedi consilium: non dixi: Perde; sed, Serva. Jam dixi: Thesaurizare vis? Bene; non dico: Noli; sed dico ubi. Consultorem me accipe, non perditorem. Scriptum est: « Thesaurizate vobis thesauros in » coelo, quo fur non accedit; nec tinea, nec rubigo ex- » terminat¹. » Sed forte dicis: Non video locum in coelo ubi ponam. Quam scalam, quam machinam quaesiturus sum, quae ad caelum attingat, ut videam ubi ponam pecuniam meam? Quid dicis? Vides in terra locum ubi obruis? Video, inquit. Bene satis: si securus es obruendo in terra, quare sollicitus es de Deo, qui fecit caelum et terram? Da securus Deo. Ipsi te commenda, qui tibi pecuniam in coelo servat; quia ipse et te in terra, quando vivis, gubernat. Pecuniam servare vis? Serva quomodo vis. Si inveneris meliorem custodem quam Christum, commenda ei pecuniam tuam. Commendo, inquit, servo meo. Bene: quanto melius Domino tuo? Et servum tuum praeponis Domino tuo? O Christianum virum! Servus tuus fortassis auferet, et fugiet: numquid Christus hoc facturus est? Multi ad dominos suos servi repente inimici extiterunt, et eos cum ipso auro hostibus traderunt. Cui ergo commendas? Servo, inquit, meo. Novi fidem servi mei, ideoque commendo servo meo aurum meum. Bene satis, praefers servum tuum, aurum tuum commendas servo tuo: animam tuam cui? Animam meam commendo Deo meo. Quanto melius, o homo, illi et aurum tuum, cui et animam tuam? An forte fidelis est

¹ Matth. vi, 20.

in custodiendo animam tuam, et infidelis in custodiendo pecuniam tuam? Servat tibi, qui servat et te. Laudas fidem servi tui? Etiam, ego novi fidem servi mei. Tota fides ejus est, ne fraudet, ne tollat: numquid agit ne perdat? Ecce posuit, et non latuit; invenit alius, et tulit. Numquid hoc Christo quisquam facturum est? Pigritiam excute, consilium accipe. Da Christo esurienti, thesauriza in caelo. Numquid labor est in caelo thesaurizare? Etsi labor esset, faciendum erat ad ponendum pecuniam tuam in loco munito, unde nemo eam possit auferre. Cum tamen dicit Christus: In caelo thesauriza; non dicit tibi: Scapas quære, machinas liga, pennas apta. Hoc dicit: Mihi in terra da, et tibi in caelo servo. Ideo veni egere ego in terra, ut sis tu dives in caelo. Fac trajectitium. Forte times fraudatorem, ne perdas; et quæris qui portet, qui migret. Christus tibi in utroque adest. Non faciet imposturam, faciet insuper et laturam.

IV. Sed Christum ubi invenio, inquit, in terra? Eum ibi invenio, ut dem illi? Cum habeat fides mea, quod audio in Ecclesia, hoc didici, sic credidi, hoc sacramento imbutus sum: passus est, mortuus et sepultus est, resurrexit tertio die, post quadraginta dies in caelos ascendit, sedet ad dexteram Patris, in fine venturus est. Quando hic cum invenio? Cui dabo, ut ad eum deferat? Noli sagitare, totum audi: aut si totum audisti, vel legisti, an istud nunquam audisti, quia cum Ecclesiam Saulus persequeretur, superbus, crudelis, sanguinem Christianorum sitiens, non audisti quid ei clamaverit, quem sedentem in caelo confiteris? Recole. Quid ergo dixit? « Saule, Saule, quid me persequeris? » Quem Paulus nec videbat, nec tangebatur, in caelo clamat: « Quid me persequeris? » Non ait: Quid persequeris familiam

¹ Act. ix, 4.

meam, servos meos, sanctos meos, vel fratres? Nihil eorum dixit. Et quid dixit? « Quid me persequeris? » ait, id est, membra mea. Pro quibus in terra calcatis caput de caelo clamabat: quia et si pedem tuum in terra calcet aliquis, lingua tua de capite clamat; non, Calcas pedem meum, sed, Calcas me, dicis. Quid ergo dubitas? quid dicis? Qui dixit Saulo: « Quid me persequeris? » ipse tibi dicit: Pasce me. In terra Saulus saeviebat, et Christum in caelo tangebatur: sic et tu in terra eroga, et Christum in caelo pascis. Nam istam quæstionem, qua moveris, prædixit ipse Dominus. Commovebuntur et illi qui ad dexteram ponentur, et cum dixerit: « Esurivi et dedistis mihi » manducare; » respondebunt: « Domine, quando te vidimus esurientem? » Et audient continuo: « Cum uni » ex minimis meis fecistis, mihi fecistis ¹. » Si audieras hoc, aperte dic: Nolo dare; et non habes unde te excusare, sed voce tua te damnare. De divitiis ergo tuis dicit tibi Dominus tuus: Dedi consilium quid facias; amas divitiis? Amo, inquis. Ergo migra eas, et cum migraveris eas, sequere eas interim corde, cum vivis: quia « Ubi » fuerit thesaurus tuus, ibi erit et cor tuum ². » Si autem in terra obruis cor tuum; erubescere quia mentiris, cum respondes quando audis: Sursum cor. Nam dicitur: Sursum cor; et continuo respondes: Habemus ad Dominum. Deo mentiris. Una hora in ecclesia verum non dicis: Deo mentiris, quod semper hominibus facis. Dicis: Habemus ad Dominum, et in terra obrutum habes cor, quia « Ubi » fuerit thesaurus tuus, ibi erit et cor tuum. »

V. Si feceris de divitiis tuis quod audisti, si talis dives fueris, qualem Apostolus dicit, non superbe sapias, neque speres in incerto divitiarum; ut thesaurizes tibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendas veram

¹ Matth. xxv, 35 40. — ² Id. vi, 21.

vitam : jam interroga Deum et Dominum tuum , et dic illi : Ecce jam migravi , Domine , in cœlum quod habui ; vel quod habeo , sic habeo , tanquam si non habeam . Tanti valet regnum cœlorum , quantum patrimonium meum ? Charius valet . Non enim vere tale est , ut tanti valeat . Hoc dicit Dominus tuus , quem interrogasti de patrimonio tuo : Ad tempus victurus es , et postea moriturus ; in regno meo nunquam moriturus , sed in æternum victurus es . Verus ibi dives eris , ubi nunquam egebis . Nam ideo ad subvectionem multa animalia quæris , ne deficias ; ad victum epulas copiosas , ad indumentum pretiosas vestes : Revera tu multa habendo dives es , et Angelus meus pauper est ? Nihil habet , nec equo utitur , nec rheda vehitur , nec mensam honestis implet apparatus ; nec ei vestis textitur , quia luce æterna vestitur . Disce , o homo dives , veras divitias appetere . Tu istas divitias habere vis , ut habeas unde multum manduces ; quia deficis : ille te vere divitem facit , qui tibi donat ne in æternum esurias . Nam quantumvis habeas , cum venerit hora quinta (8) , antequam ad mensam accedas , esuris , et deficis , quia miser es . Numquid hoc Angelus sustinet ? Absit . Nec esuriem , nec defectionem habet Angelus . Postremo his epulis anhelas superbus . Non est expletio ista indigentiarum , sed fumus curarum . Cum cogitas de divitiis augendis , vide si facile dormis . Ni fallor , ubi divitias invenisti , requiem perdidisti . Cum vigilas , augmentum divitiarum cogitas : cum dormis , latrones somnias . In die sollicitus , et nocte pavidus , semper mendicatus . Divitem verum te facere vult , qui tibi regnum cœlorum promittit : et putas quia tanti empturus es illas veras divitias , illam veram et beatam vitam , quanti paratus es redimere istos miseros et laboriosos dies ? Aliquid

multo plus valere debet quod multo plus est ; quia regnum cœlorum est .

VI. Et quid faciam , inquis ? Ecce , sancte episcope , monita tua audivi , consilio tuo parui , jussum Domini non sprevi , quod habui pauperibus dedi , et quod habeo cum indigentibus communico ; quid plus possum facere ? Habes adhuc , temetipsum habes : tu ipse plus es , tu dees rebus tuis , tu addendus es . Consilium Domini tui fecisti ? Feci , inquit . Quid mentiris ? Non totum fecisti : ex una parte fecisti , ex alia nihil tetigisti . Audi quod jubet : « Vade , vende omnia quæ habes , et da pauperibus¹ . » Numquid dimisit eum ? Et ne se ille perdere putaret quod pauperibus erogavit , securum eum reddidit dicens : « Et habebis thesaurum in cœlo . » Numquid sufficit hoc ? Non . Et quid ? « Veni , sequere me , » dicit . Amas , et sequi vis eum quem amas ? Cucurrit , volavit : quære qua ? Nescio qua . O Christianum , nescis qua ivit Dominus tuus ? Vis dico tibi , qua eum sequaris ? Per pressuras , per opprobria , per falsa crimina , per sputa in faciem , per alapas et flagellorum verbera , per coronam spineam , per crucem , et per mortem . Quid piger es ? Ecce demonstrata est tibi via . Sed dura est , inquis , via ; quis per istam illum sequatur ? Erubescere barbate , erubescere : a virtute vir diceris . Fœminæ secutæ sunt , quarum hodie natalitia celebramus . Fœminarum Martyrum , Suburbitarum (9) solemnitatem celebramus . Dominus vester , Dominus noster , Dominus illarum , Redemptor vitæ nostræ , de via angusta et aspera præcedendo stratum eam vobis fecit , stratam securam , munitam , Christus Dominus noster , qui regnat in sæcula sæculorum . Amen .

¹ Matth. xix , 21 .

SERMO CCCXLVI.

De peregrinatione nostra in hac vita, per fidem.

Prodit nunc primum ex Manuscripto Michaëliano, quo in libro cum duobus hic subsequentibus proxime est collocatus, sub eodem titulo, de timore Domini. Nobis tamen videtur ad eum potius pertinere Tractatum, qui in Possid. Indic. c. 8. recensetur, De peregrinatione Christianorum, quæ in hac vita est.

I. RECORDAMINI nobiscum, dilectissimi fratres, dixisse Apostolum : « Quandiu sumus in corpore, peregrinamur a Domino; per fidem enim ambulamus, non per speciem¹. » Dominus enim noster Jesus Christus, qui ait : « Ego sum via, et veritas, et vita², » ambulare nos voluit et per se ipsum et ad se ipsum. Qua enim ambulamus nisi per viam? Et quo ambulamus nisi ad veritatem et ad vitam, vitam scilicet æternam, quæ sola vita dicenda est? Nam ista vita mortalis, in qua nunc sumus, ex illius vitæ comparatione mors esse convincitur; quæ tanta mutabilitate variatur, et nulla stabilitate firmatur, et cursu brevissimo terminatur. Et ideo Dominus illi diviti, qui ei dixerat : « Magister bone, quid faciam, ut vitam æternam consequar? » respondit : « Si vis venire ad vitam, serva mandata³. » Erat utique in aliqua vita⁴, neque enim cadaveri, et non viventi homini loquebatur. Sed quia ille de consequenda vita æterna quæsiverat, non

¹ 1 Cor. v, 6. — ² Joan. xiv, 6. — ³ Matth. xix, 16. — ⁴ Vide Sermone 306, n. 6.

ait Dominus : Si vis venire ad vitam æternam; sed : « Si vis, inquit, venire ad vitam, serva mandata : » videlicet hoc intelligi volens, quoniam quæ vita æterna non est, nec vita dicenda est; quia vera vita non nisi æterna est. Hinc et Apostolus, cum eleemosynarum consilium dandum divitibus admoneret : « Divites sint, inquit, in operibus bonis, facile tribuant, communicent, thesaurizent sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam¹. » Quam dixit veram vitam, nisi æternam vitam, quæ sola vita dicenda est, quia sola beata est? Nam utique illi divites, quibus præcipiendum esse dicebat ut apprehenderent veram vitam, in abundantia divitiarum habebant istam vitam : quam tamen Apostolus si veram vitam esse judicaret, non diceret : « Thesaurizent sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam : » nihil aliud admonens, nisi non esse veram vitam divitum; vitam, quæ ab stultis non solum vera, sed etiam beata nominatur. Quomodo autem beata est, quæ vera non est? Non ergo beata vita est, nisi vera vita; nec vera vita est, nisi æterna vita, quam divites intelliguntur per quaslibet delicias nondum tenere; et ideo per eleemosynas admonentur apprehendere : ut in fine audiant : « Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum, quod vobis paratum est ab initio mundi; esurivi enim, et dedistis mihi manducare². » Nam quia ipsum regnum æterna vita est, paulo post consequenter idem Dominus ostendit dicens : « Ibunt illi in combustionem æternam, justi autem in vitam æternam³. »

II. Hanc vitam donec apprehendamus, « Peregrinamur a Domino, quoniam per fidem ambulamus, non

¹ 1 Tim. vi, 18 et 19. — ² Matth. xxv, 34 et 35. — ³ Ibid. 46.

» per speciem¹. » Ille quippe ait : « Ego sum via , veritas » et vita². » In fide nobis via est , in specie autem veritas et vita. « Videmus nunc per speculum in ænigmate , » et hæc est fides : « Tunc autem facie ad faciem , » et illa erit species. Item dicit : « In interiore homine habitare » Christum per fidem in cordibus vestris : » hæc via est , ubi ex parte scimus. Sed paulo post dicit : « Cognoscere » etiam supereminentem scientiam charitatis Christi , ut » impleamini in omnem plenitudinem Dei³ : » illa erit species , quando in ista plenitudine , cum venerit quod perfectum est , quod ex parte est auferetur. Item dicit : « Mortui enim estis , et vita vestra abscondita est cum » Christo in Deo : » hæc est fides. Deinde subjungit : « Cum Christus apparuerit vita vestra , tunc et vos cum » illo apparebitis in gloria⁴ : » illa erit species. Dicit et Joannes : « Dilectissimi , nunc jam filii Dei sumus , et » nondum apparuit quod erimus : » hæc est fides. Deinde subnectit : « Scimus quia cum apparuerit , similes ei erimus , quoniam videbimus eum sicuti est⁵ : » illa erit species. Quocirca ipse Dominus , qui ait : « Ego sum via » et veritas et vita , » cum loqueretur ad Judæos , inter quos erant qui jam in eum crediderant , ad ipsos jam sermones suos dirigens : « Si manseritis , inquit , in verbo » meo , vere discipuli mei eritis , et cognoscetis veritatem , » et veritas liberabit vos. » Jam isti crediderant : nam Evangelista sic ait : « Dicebat autem Jesus ad eos qui » crediderant in eum : Si manseritis in verbo meo , vere » discipuli mei eritis , et cognoscetis veritatem , et veritas » liberabit vos⁶. » Jam ergo crediderant , et tanquam in via in Christo ambulare jam cœperant. Hortatur itaque illos ut permanendo perveniant. Quo perveniant , nisi

¹ 1 Cor. XIII, 12. — ² Joan. XIV, 6. — ³ Ephes. III, 16-19. — ⁴ Coloss. III, 3, 4. — ⁵ 1 Joan. I, 2. — ⁶ Joan. VIII, 31, 32.

ad id quod ait : « Veritas liberabit vos ? » Quæ est illa liberatio , nisi ab omni mutabilitate vanitatis , ab omni corruptione mortalitatis ? Ergo ipsa est vita vera , æterna vita , quam nondum apprehendimus , quandiu peregrinamur a Domino : sed apprehensuri sumus , quia in ipso Domino per fidem ambulamus , si in ejus verbo constantissime permanemus. Nam secundum id quod ait : « Ego » sum via ; » secundum hoc ait : « Si manseritis in verbo » meo , vere discipuli mei eritis. » Et secundum id quod ait : « Et veritas et vita ; » secundum hoc ait : « Et cognos- » cetis veritatem , et veritas liberabit vos. » In hac ergo peregrinatione et in hac via , id est , in fide , quid vos exhortor , fratres , nisi verbis Apostoli dicentis : « Has » ergo promissiones habentes , charissimi , mundemus » nos ab omni iniquatione carnis et spiritus , perficientes » sanctificationem in timore Domini¹. » Qui enim lucem illam sincerissimæ atque incommutabilis veritatis , antequam credant , sibi expetunt ministrari , cum eam contueri non possint nisi per fidem corde mundato : « Beati » enim mundo corde , quoniam ipsi Deum videbunt² : » similes sunt hominibus cæcis , qui corpoream lucem solis istius prius videre desiderant , ut a cæcitate sanentur : cum eam videre non possint , nisi ante sanentur.

¹ 2 Cor. VII, 1. — ² Matth. V, 8.